

Vama koji ste bili izloženi krivičnom delu

اطلاعات برای قربانیان جرائم

Informationen für Opfer von Straftaten

Información a las víctimas de crímenes

Informations aux victimes d'actes criminels

Warbixin loogu talagalay dhibbaneyasha denbi-falka

Informacia bašo phagibaskoro kurbanı

Information till brottsoffer

ИНФОРМАЦИЯ ДЛЯ ЖЕРТВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Informacija za osobe oštećene krivičnim djelom

Information to crime victims

Suç mağdurlarını bilgilendirme

معلومات إلى ضحايا الجرائم

Tiedote rikoksen uhreille

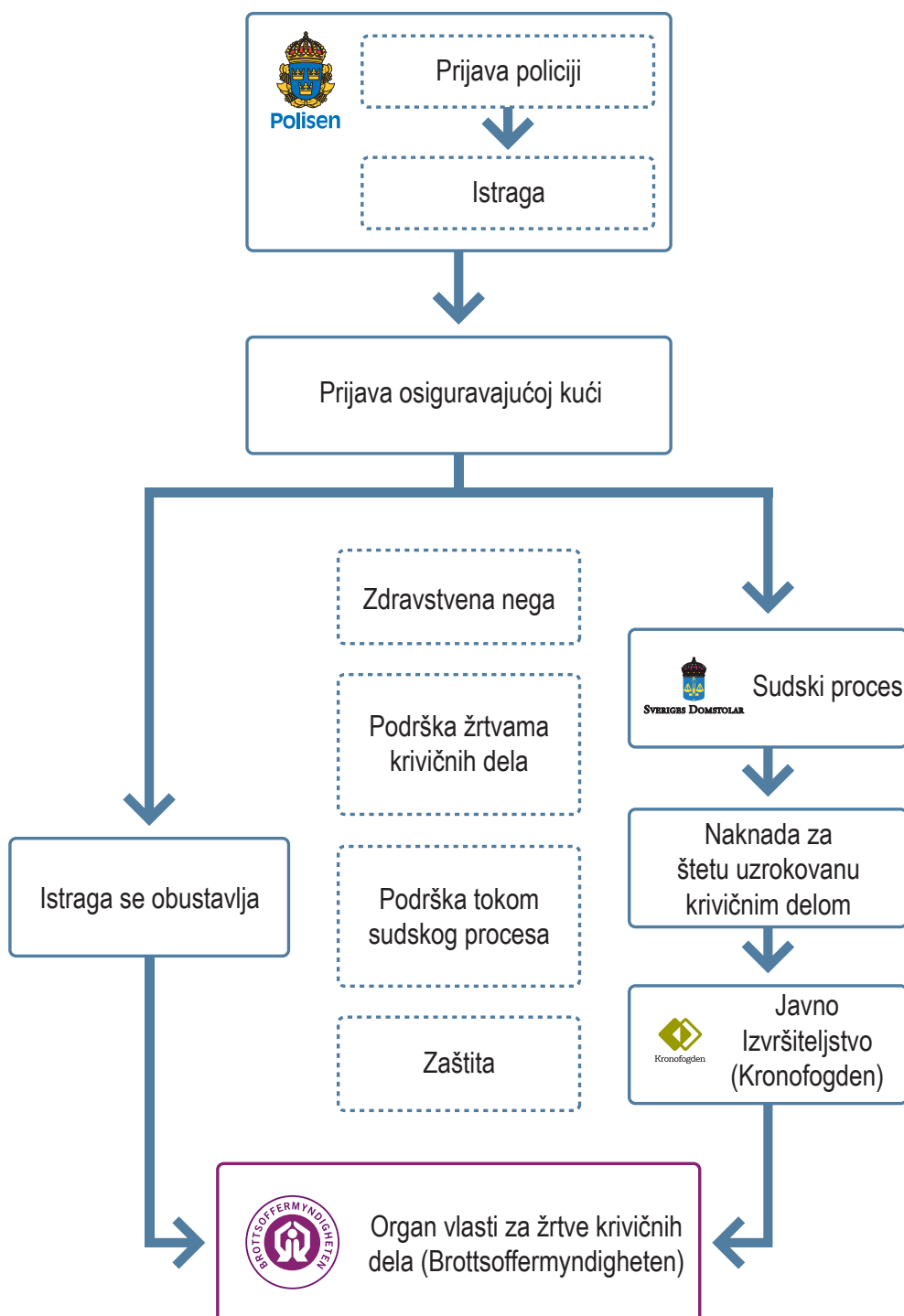
**VAMA KOJI BILI
STE IZLOŽENI
KRIVIČNOM DELU**

Sadržaj

Brzo uputstvo	6
Uvod	7
Hitne intervencije	8
Prijava policiji	9
Istraga	10
Podrška i pomoć	12
Suđenje	16
Naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom, osiguranje i državna naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom	19
Zaštita Vaše ličnosti	22
Reakcije žrtava krivičnih dela	24
Kontakt podaci	25
Rečnik	27

Brzo uputstvo

Uvod

Ako ste bili izloženi krivičnom delu, nalazite se verovatno pred gore navedenom situacijom, što Vas može uznemiriti i napraviti nesigurnim. Ako je krivično delo prijavljeno, počinje niz događaja gde su više organa vlasti umešani. Možda je teško znati gde da se obratite kako biste dobili odgovore na Vaša dodatna pitanja. Nadamo se da će se u ovom tekstu pružiti odgovor na više pitanja i da ćete saznati gde da dobijete odgovor na dodatna pitanja.

Počecemo sa opisivanjem kako prijaviti krivično delo, šta se dešava nakon prijave krivičnog dela i koje su Vam mogućnosti za podršku i pomoć.

Nakon toga opisujemo sudski proces, mogućnosti za novčanu naknadu za štete koje su vas zadesile usled krivičnog dela, te šta možete učiniti kako biste povećali Vašu sigurnost.

Na kraju pišemo o običnim reakcijama na krivična dela. Tu ćete takođe naći rečnik i kontakt podatke neprofitnih organizacija i organa vlasti.

Hitne intervencije

Ako ste povređeni – tražite lekarsku pomoć! Prilikom hitne povrede, pozovite 112 ili potražite najbližu službu hitne pomoći.

Ako je krivično delo u toku – pozovite 112 ili posetite najbližu policijsku stanicu!

Prijavite policiji krivično delo u najbližoj policijskoj stanici, putem telefona broj 114 14 ili na početnoj stranici policije www.polisen.se

Uslučaju da Vam je potrebna zaštita ili podrška – stupite u kontakt sa policijom, socijalnom službom, pozovite dežurni telefon za žene (kvinnojouren) ili dežurni telefon za žrtve krivičnih dela (brottsofferjour).

Prijava policiji

Mnogi se pitaju šta se dešava nakon prijave. Jedno isto toliko važno pitanje može biti: šta se dešava ako Vi ili neko drugi ne prijavite krivično delo.

Prijava policiji je često potrebna kako biste stekli izvesna prava koja imate, te dobili zaštitu. Kako osiguravajuća kuća tako i Organ vlasti za žrtve krivičnih dela zahtevaju po pravilu da ste prijavili krivično delo policiji, prije nego što bi razmotrili predmet naknade zbog štete usled krivičnog dela.

Ako ste bili izloženi krivičnom delu, potrebno je dakle da to što pre prijavite policiji. To možete uraditi kod najbliže policijske stanice, putem telefona na broj 114 14 ili na početnoj stranici policije www.polisen.se. Ako je krivično delo u toku, treba pozvati 112.

Sa prijavom kao podlogom, policija ili tužilac odlučuje da li treba pokrenuti istragu.

Policija i tužilac mogu u većini slučajeva da Vam pruže potrebnu informaciju. Do toga ćemo doći dalje u tekstu, ali ukratko to znači da su policija i tužilac dužni da Vas informišu o:

- mogućnostima kako da dobijete naknadu štete usled krivičnog dela i državnu naknadu štete usled krivičnog dela
- tome, da je tužilac u većini slučajeva dužan da pripremi i da vodi Vašu reč po pitanju naknade štete usled krivičnog dela tokom krivičnog procesa, ako to zatražite
- pravilima o zabrani kontakta, zastupniku oštećenog i osoblju za podršku
- pravu na pravnu pomoć i savetodavnu pomoć
- tome, koji organi vlasti i koje organizacije Vam mogu pružiti podršku i pomoć
- tome, ako se istraga ne pokrene ili se obustavi
- tome da li će se podići optužnica ili ne.

Na www.jagvillveta.se imate informacije za decu i omladinu o krivičnim delima, podršci i kako dobiti pomoć.

ŽELIM DA ZNAM
SVE O VAŠIM PRAVIMA U SLUČAJU KRIVIČNOG DELA

Istraga

Kada tižilac ili policija imaju razloga da veruju da je počinjeno krivično delo, pokreće se istraga. Tokom istrage obavlja se ispitivanje sa osumnjičenim i sa drugima koji mogu da daju informacije, npr. sa Vama u svojstvu oštećenog i sa eventualnim svedocima. To što se otkrije tokom istrage je često sažeto u jednom istražnom protokolu.

Policija nema dovoljno sredstava da istraži sva krivična dela odmah. Ako upitatate policiju, možete približno saznati na koji način će se Vaš slučaj rešavati.

Vi koji ste bili izloženi krivičnom delu se sada nazivate oštećeni. U svojstvu oštećenog, možete biti ispitani i potrebno će biti da ispričate policajcu ili tužiocu šta znate o krivičnom delu. Nekad je dovoljno da date iskaz putem telefona, ali ako Vas pozovu na saslušanje, morate doći.

Ako ne dođete na saslušanje, a nemate opravdani razlog, može se desiti da policija dođe po Vas. Imate pravo da povedete nekoga sa sobom kao podrška, pročitatje više o tome u poglavlju Podrška i Pomoć (Stöd och hjälp).

U slučaju da ste pozvani od strane policije ili tužioca, imate pravo na naknadu za izdatke koje ste imali kako biste došli na saslušanje. To mogu biti izdaci za putovanje i smeštaj, naknada za izgubljenu zaradu ili drugi ekonomski gubitak. Naknada za izgubljenu zaradu je pak ograničena na izvestan iznos. Obratite se policiji kako biste zatražili ovu vrstu naknade.

Ako želite da zatražite naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim deloma, potrebno je da isto prijavite policiji ili tužiocu koji vodi istražni postupak. Pogledajte poglavlje Naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom, osiguranje i državnu naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom, radi dodatnog informisanja.

Obustava istražnog postupka

Ako ne postoje razlozi za dalju istragu, potrebno je da se ista obustavi. To se može desiti ako se pokaže da nije bilo u pitanju krivično delo ili kada nije moguće odrediti osumnjičenog. Drugi razlog može da bude kada nedostaju tragovi za praćenje. Obustavljena istraga se može obnoviti ako se pojavi novi dokazni materijal.

U slučaju kada tužilac ili policija odluči da obustavi istražni postupak, Vi kao oštećeni ćete biti obavešteni po pravilu. Isto važi i kada je tužilac odlučio da ne pokrene istragu ili podigne optužnicu.

Ako ste nezadovoljni sa odlukom policije, možete se obratiti tužiocu radi ponovnog razmatranja. Ako niste zadovoljni sa odlukom koju je donio tužilac, možete se obratiti najbližem višem tužiocu za takozvano žalbeno razmatranje (överprövning). Iako se istraga obustavi, možete imati pravo naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom od osiguravajuće kuće (försäkringsersättning) ili na državnu naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom (brottskadeersättning).

Krivični postupak

U slučaju da tužilac smatra da postoji dovoljno dokaznog materijala kako bi sud osudio osumnjičenog, podignuti će se optužnica. Nakon toga sud poziva na ročište, gde će se rasprava voditi povodom optužnice. Zavisno od toga šta će proizaći tokom krivičnog postupka, sud će zaključiti da li osumnjičeni treba da se osudi za počinjeno krivično delo. Sud takođe odlučuje o visini naknade štete usled krivičnog dela koju Vam on ili ona mora isplatiti, ukoliko vi to tražite.

Odustajanje od krivičnog gonjenja (Åtalsunderlåtelse)

Iako bi dokazni materijal bio dovoljan za proglašenje krivice, tužilac u nekim slučajevima može imati pravo da ne optuži neko lice, već da objavi odluku o ne podizanju optužnice. To se npr. može desiti kada je u pitanju mladi počinitelj, koji ranije nije kažnjavan i koji je počinio lakše krivično delo. Takođe je moguće ako je lice skoro osuđeno na kaznu zbog drugog krivičnog dela, a da aktuelno krivično delo nebi dovelo do pooštavanja kazne.

Odluka da se ne podigne optužnica čini da se neće pokretati krivični postupak. Vi možete ipak imati pravo na naknadu zbog štete/povrede putem osiguranja ili državnu naknadu štete usled krivičnog dela.

Kazneni nalog

Ako je u pitanju blaže krivično delo, koje je počinitelj priznao, tužilac može sam da odredi novčanu kaznu, tj. izda kazneni nalog. Tada se krivični postupak neće pokrenuti, ali kazneni nalog ima isto dejstvo kao presuda. Kaznenim nalogom počinitelj se takođe može primorati da plati odštetu.

Ako je osumnjičeni mlađi od 15 godina

Lica ispod 15 godina ne podležu zakonskim merama kazne i ne mogu se suditi u krivičnom postupku. Prijava policiji dakle u ovom slučaju ne vodi krivičnom postupku, ali se obaveštava socijalna služba koja može preduzeti mere. Policija može takođe da istraži krivično delo, svojom inicijativom ili po zahtevu socijalne službe, i npr. održati saslušanje umešanih.

Takva istraga koja ukazuje na krivično delo, je važna kako bi žrtva krivičnog dela stekla pravo na državnu naknadu štete usled krivičnog dela. Isto tako se može dobiti i odšteta jer i lice mlađe od 15 godina može biti dužno da plati odštetu.

Medijacija prilikom krivičnog dela

Medijacija znači da se žrtva krivičnog dela i počinitelj krivičnog dela sretnu kako bi zajedno, uz prisustvo treće neutralne osobe, razgovarali o tome što se dogodilo. Kada je počinitelj krivičnog dela mlađi od 21 godinu, komuna je dužna da ponudi medijaciju.

Uslov za medijaciju jeste da je počinitelj priznao krivično delo. Osim toga obe strane moraju želiti da učestvuju. Medijacija može dovesti i, između ostalog, do ugovora o tome kako da se stranke ponašaju kod eventualnih budućih međusobnih ugovora, što može činiti sigurnost za žrtvu krivičnog dela.

Ugovor o materijalnoj kompenzaciji za štete, je isto moguće ali može dovesti do problema, posebno kada su u pitanju više počinitelja krivičnog dela, velike sume novca ili lične ozlede. Stupite u kontakt sa Organom vlasti za žrtve krivičnih dela (Brottsoffermyndigheten), ako imate pitanja o takvim ugovorima. Ako ugovorite materijalnu kompenzaciju, možete da izgubite pravo na državnu naknadu za štetu usled krivičnog dela.

Podrška i pomoć

Pravna podrška

Zastupnik oštećenog

Kod nekih tipova krivičnog dela Vi, koji ste žrtva krivičnog dela, imate pravo na pravnog zastupnika, tzv. zastupnika oštećenog. To prvenstveno važi kod seksualnog delikta te nasilja u bliskim odnosima, ali i kod drugih krivičnih dela ako za to postoji posebna potreba. Zastupnik oštećenog se postavlja čim se jedna istraga pokrene.

Ako smatrate da Vam je potreban zastupnik oštećenog, trebate što je pre moguće stupiti u kontakt sa tužiocem ili policijskim službenikom koji je odgovoran za istragu. Možete se takođe obratiti Osnovnom suda direktno, sa Vašom željom.

Osnovni sud odlučuje da li imate pravo na zastupnika oštećenog i postavlja zastupnika. Možete predložiti koga hoćete. Zastupnik oštećenog, koji je advokat u većini slučajeva, ima u zadatak da vodi računa o Vašim interesima i da pruži podršku i pomoć kako tokom istrage tako i tokom krivičnog postupka. Zastupnik oštećenog Vam može takođe pomoći pri optužbi i u traženju naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom.

Pomoć je besplatna za Vas. Angažman je završen nakon krivičnog postupka, pa pomoć oko isplate naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom ili druge naknade ne ulazi u zadatke zastupnika oštećenog.

Poseban zastupnik za decu.

Ako je staratelj (najčešće roditelj) osumnjičen za krivično delo protiv svog deteta, to dete može dobiti posebnog zastupnika. Isto važi ako je osumnjičeni u bliskom odnosu sa starateljem. Zastupnik mora voditi računa o pravima deteta tokom istrage i postupka.

Za posebnog zastupnika se postavlja advokat, pravnik u advokatskoj kancelariji ili neko drugi. Osim toga, postavlja se uslov o znanju i iskustvu i ličnim osobinama koje čine njega ili nju posebno prikladnim/om za zadatak.

Pravna zaštita

U kućno osiguranje ulazi i pravna zaštita. To znači da osiguranje može nadoknaditi Vaše izdatke za zastupnika itd., pod uslovom da se ne pokreće pitanje o odšteti prilikom krivičnog postupka. Osiguranje sadrži, po pravilu, uslov o tome da morate platiti jedan dio izdataka u vidu sopstvenog rizika. Obratite se Vašoj osiguravajućoj kući za dodatne informacije.

Pravno savetovanje

Imate pravo na pravno savetovanje po Zakonu o pravnoj pomoći, i to u svim slučajevima pravnih i drugih predmeta. To se može npr. ticati zastupanja vezanog za pitanje odštete kada tužilac ne pomaže, ili prilikom pregovaranja sa osiguravajućim kućama.

Možete se obratiti advokatskoj kancelariji koja pruža pravno savetovanje po Zakonu o pravnoj pomoći. Uz određenu naknadu za troškove, imate pravo na maksimalno dva sata pravnog savetovanja. Naknada troškova za advokata je ca 1800 kruna po času. Naknada može biti manja u zavisnosti od Vašeg materijalnog stanja.

Pravna pomoć

Ako nemate osiguranje pravne zaštite i ako se Vaš predmet ne može rešiti uz pomoć pravnog savetovanja, možete nakon preispitivanja potrebe (behovsprövning) dobiti pravnu pomoć. U tom slučaju Vam država plaća deo izdataka za Vašeg pravnog zastupnika. Možete takođe dobiti pomoć oko izdataka za dokazni materijal, putovanja, smeštaj, hranu i drugo.

Advokat, sud ili Organ vlasti za pravnu pomoć, Vam može objasniti na koji način možete da tražite pravnu pomoć.

Drugi oblici podrške

Socijalna služba (Socialtjänsten)

Socijalna služba u svakoj Opštini, je odgovorna za pružanje pomoći i podrške žrtvama krivičnih dela i rodbini žrtava krivičnih dela. Odgovornost je opisana u Zakonu o socijalnoj službi (socialtjänstlagen).

Socijalna služba mora posebno obratiti pažnju na to da žene koje su ili su bile izložene nasilju u bliskim relacijama, mogu imati potrebu za podrškom i pomoći kako bi promenile svoju situaciju. Socijalna služba mora takođe pod prioriteto stavljati decu koja su svedoci nasilja ili drugih prestupa od bliskih ili prema bliskim osobama. Ova deca su žrtve a socijalna služba im mora obezbediti potrebnu podršku i pomoć.

Može se raditi o različitim formama psihološke i socijalne podrške, ali i o ekonomskoj i praktičnoj pomoći.

U nekim mestima postoje i drugi oblici pomoći, npr. podrška u vidu razgovora za žrtvu krivičnog dela, centar za podršku mladim žrtvama krivičnih dela i dečje kuće. Kontaktirajte komunu za dodane informacije.

Osoba podrške

Ako hoćete, možete povesti sa sobom osobu tokom saslušanja, u vreme istrage i suđenja. Možete odabrati nekoga koga već poznajete ili se obratiti socijalnoj službi ili nekom od dežurnih brojeva telefona za žrtve krivičnih dela ili žene (brottsoffer- och kvinnojourer) koje se opisuju napred u ovom tekstu.

Takva osoba podrške može doprineti povećanoj besbednosti i može učiniti da se Vi osećate sigurnije. Može biti od koristi da se sa nekim ko je bio prisutan, diskutuje o tome što se desilo tokom ispitivanja i suđenja, kao i o formulacijama u rešenjima i presudama. Možete imati i zastupnika za oštećenog i osobu podrške. Osoba podrške ne dobija naknadu od pravosudnih organa.

Tumač

Ako ne govorite švedski, imate govornih poteškoća ili ozbiljno smanjenje sluha, imate pravo na besplatnog tumača tokom istrage kod policije i tokom saslušanja. Isto važi i prilikom kontakta sa različitim organima vlasti, npr. socijalnom službom.

Podrška svedoka

Zadatak Podrške za svedoka jeste da pomogne svedoku i oštećenom i da bude tu, da pruži podršku pre i posle sudskog procesa. Cilj je da se poveća bezbednosti u javnim prostorima suda, npr. u čekaonici, te da se u slučaju potrebe objasni kako se odigrava jedno suđenje. Podrška svedoka ne sme zauzimati stav po pitanju krivičnog dela ili diskutovati o krivičnom delu, o kojem se radi u navedenom suđenju.

U većini sudova, podrška svedoka može ponuditi svedoku ili žrtvi krivičnog dela, mogućnost da sede i čekaju odvojeno u posebnim prostorijama za podršku svedoka (vittnesstödsrum). Podrška svedocima je danas prisutna kao delatnost kod gotovo svih Osnovnih i Viših sudova u Švedskoj.

Organ vlasti žrtava krivičnih dela (Brottsoffermyndigheten) ima, zajedno sa Organom vlasti za sudsku administraciju, (Domstolsverket) zadatak da obezbedi delatnost podrške svedocima. Delatnost je neprofitna i sprovodi se najčešće od strane dežurstva za žrtve krivičnih dela (brottsofferjourer) a administrira se lokalno od strane koordinatora za podršku svedocima, sa kojim se može stupiti u kontakt putem suda.

Podrška od neprofitabilnih organizacija

Postoje dobrotvorna udruženja koja rade na pomoći i podršci onima koji su bili izloženi krivičnom delu. Najbolje utemeljena su dežurni telefon za žene i žrtve krivičnih dela, koje postoje na mnogim mestima u zemlji. Osim toga postoji i jedan broj više specijalizovanih organizacija za žrtve krivičnih dela. Pri većim dežurnim službama može biti plaćeno osoblje ali većina aktivnih rade dobrotvorno. Svi rade pod obavezom zaštite tajnosti podataka.

Lista svih neprofitnih organizacija se može naći u poglavlju Kontakt podaci. Nacionalne organizacije (Riksorganisationerna) Vam mogu pomoći da stupite u kontakt sa svojim lokalnim udruženjima.

Dežurne službe za žrtve krivičnih dela (Brottsofferjourer)

Dežurne službe za žrtve krivičnih dela rade sa žrtvama svih vrsta krivičnih dela, npr. zlostavljanje, provale u stan, otimanje tašne, uznemiravanje, pljačka osobe i nezakonita pretnja. Prilikom prijave policiji, žrtvi krivičnog dela će se pružiti informacije da postoji dežurna služba za žrtve krivičnih dela, kao i druge delatnosti za podršku. Policija će takođe pitati da li žrtva krivičnog dela želi da je kontaktiraju iz dežurne službe.

Dežurne službe za žrtve krivičnih dela, mogu ponuditi pomoć u vidu osoba za podršku, a mnoge službe imaju i program podrške za svedoke. Organizacija koja pokriva čitavu državu, jeste dežurna služba za žrtve krivičnih dela.

Dežurne službe za žene

Dežurne službe za žene nude kako praktičnu tako i psihološku podršku ženama koje su na različitim načinima bile izložene prestupima. Najvažniji vid podrške koji dežurne službe za žene mogu pružiti zlostavljanim i ženama sa pretnjama, jesu sigurne kuće. Mnoge dežurne službe za žene nude i pravno savetovanje.

Postoje dvije nacionalne organizacije: Nacionalna organizacija dežurnih službi za žene i devojke u Švedskoj (Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige), Roks, te Državno udruženje dežurnih službi žena i devojaka Švedske (Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund), SKR. Kako pod Roks-om tako i pod SKR-om postoje dežurne službe za mlade devojke.

Terrafem je dežurna služba za žene i devojke sa stranim poreklom, koja vodi dežurne službe telefona koje pokrivaju celu državu, sa podrškom i savetima na više od 40 jezika.

Dežurne službe za muškarce

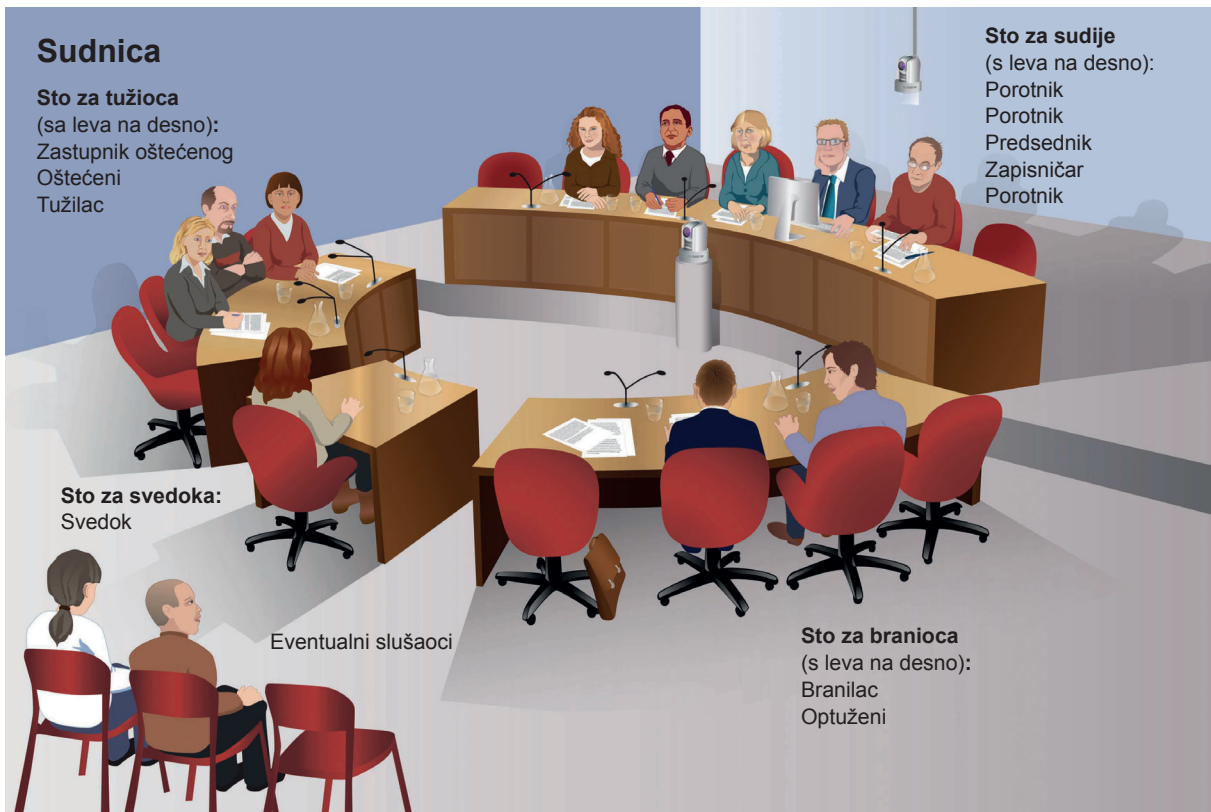
Dežurne službe za muškarce pružaju podršku kako muškarcima koji su doživeli zlostavljanje, tako i za muškarce koji su sami primenili nasilje nad ženama. U poslednje navedenom slučaju, muškarci mogu dobiti pomoć kako bi savladali svoju agresiju i prestali da koriste nasilje.

Suđenje

Ako tužilac podigne optužnicu, optužnica se preispituje prilikom sastanka u sudu, koji se naziva suđenje ili glavni pretres (huvudförhandling). Ako ste tražili naknadu štete, i o tome će se odlučivati tokom istog suđenja.

Poziv za suđenje

Kao žrtva krivičnog dela i oštećeni, uvek morate dobiti informaciju o tome da li će se održati suđenje. Ako je tužilac zahtevao da se morate saslušati o tome šta se desilo, ili ako ste zatražili naknadu štete nastale krivičnim delom, bićete pozvani na suđenje. Ako ste dobili poziv za glavni pretres, morate doći.

Pažljivo pročitajte poziv. U slučaju da ste se razboleli ili imate neki drugi opravdani razlog za izostanak, morate stupiti u kontakt sa sudom prije suđenja. Sud će Vam u tom slučaju savetovati da li treba da dođete ili ne. Poziv dakle važi sve dok ne dobijete drugačije obaveštenje.

Ako se ne pojavite a nedostaje Vam opravdani razlog za to, možete biti prinuđeni da platite iznos, tzv. kazneni iznos (vite), koji je naveden u pozivu. Možete čak i biti dovedeni u sud od strane policije.

Suđenje

Prilikom suđenja prisustvuju sudije, tužilac i osumnjičeni, koji se sada naziva optuženi. Sud je često sastavljen od četiri sudije: jedan sudija sa strukom pravnika (juristdomare) i tri sudije tzv. sudije porotnici (lekmanadomare). Osim toga postoji i jedan zapisničar koji je zaposlen u sudu.

Druge prisutne osobe su obično advokat branilac (försvarsadvokat), oštećeni (målsägande) te svedoci. Vi kao žrtva krivičnog dela imate pri tom pravo na zastupnika oštećenog (målsägandebitråde). On ili ona je pravnik koji Vam pomaže pre i tokom suđenja. Tumač će biti prisutan u slučaju potrebe, a imate i pravo da sa sobom dovedete osobu za podršku.

Kako je suđenje često javno i druge osobe mogu da prisustvuju u sudskoj sali u svojstvu slušaoca. Osobe za podršku i slušaoci ne smeju da govore tokom suđenja. Ako se tokom suđenja raspravlja o delikatnim stvarima kao što su npr. seksualni delikti, sud može odrediti da samo izvesne osobe ostanu u sudskoj sali. Kaže se tada da se rasprava održava iza zatvorenih vrata.

Prilikom glavne rasprave se prolazi kroz sve što je od značaja za predmet. Tužilac govori o tome kako on/ona misli da se krivično delo odigralo. To se naziva izlaganje činjeničnog stanja. Nakon toga se Vama u svojstvu oštećenog, daje reč da opišete šta se desilo, pa onda optuženom i na kraju eventualnim svedocima.

Kao štećeni sedite pored tužioca. Ako Vam je nešto nejasno tokom rasprave, možete se obratiti, tužiocu ili Vašem zastupniku za oštećenog, ako ga imate. Ako ste tražili naknadu štete, i o tome će se raspraviti, pogledajte dalje u rubrici Naknada štete.

Tokom Vašeg ispitivanja, ćete svojim rečima ispričati šta se desilo. Nakon toga Vam tužilac i advokat optuženog postavljaju pitanja. I sudije mogu postaviti kompletirajuća pitanja.

Ispitivanje oštećenog je obično detaljno, što je često potrebno kako bi tužilac mogao da dokaže da je krivično delo počinjeno. Stoga je važno da ispričate što je moguće detaljnije čega se sećate i što ste doživeli, iako mislite da je naporno. Sva ispitivanja se snimaju u vidu slike i tona.

Može biti nezgodno da se srećete sa optuženim a u nekim slučajevima se može čovek i plašiti. Ako mislite da niste u stanju da govorite kada je optuženi prisutan, potrebno je da na vreme pre suđenja to saopštite sudu, tužiocu ili Vašem zastupniku za oštećene. Sud u tom slučaju može odlučiti da optuženi bude u drugoj prostoriji prilikom Vašeg ispitivanja. U tom slučaju će optuženi slušati ispitivanje preko zvučnika.

Ako se plašite nekog prisutnog, sud može odlučiti da to lice izađe tokom Vašeg saslušanja.

Presuda

Kada se suđenje završi, sud mora doneti presudu u vezi predmeta. Nekada se presuda objavljuje usmeno nakon pregovaranja koje se odigralo neposredno posle suđenja. Često se presuda čeka i do dve nedelje a u nekim slučajevima i duže.

Sud obaveštava kada će se presuda saopštiti. Tog dana se može nazvati kancelarija suda i saznati kakvu je presudu doneo sud. Ako ste tražili naknadu štete, dobićete automatski i bez troškova, presudu u pismenoj formi. Inače možete tražiti od tužioca ili suda kopiju presude.

Žalba

Stranka koja nije zadovoljna presudom Osnovnog suda (tingsrätten), može se žaliti na istu kod Višeg suda (hovrätten). Informacije o tome na koji način se to radi imate u presudi. U nekim slučajevima je potrebno odobrenje za preispitivanje presude, kako bi Viši sud razmotrio predmet. Ako se uloži žalba na presudu, često se obnavlja suđenje pred Višim sudom. U većini slučajeva oštećeni i svedoci ne moraju učestvovati suđenju pred Višim sudom. Umesto toga se pusti snimak saslušanja u Osnovnom sudu. U nekim prostim slučajevima može Viši sud odlučiti o predmetu bez održavanja glavne rasprave.

Na Presudu Višeg suda se može uglavnom uložiti žalba kod Vrhovnog suda (Högsta domstolen). Vrhovni sud razmatra jedino predmet za koji je potrebno doneti rešenje koje će biti pokazatelj u budućoj praksi, tzv. prejudikat, ili ako postoje posebni razlozi za ponovno razmatranje, npr. gruba greška od strane Osnovnog suda ili Višeg suda. Viši sud je zato često i poslednji stepen u praksi.

Izdaci i gubitak zarade vezano za suđenje

Ako ste pozvani na suđenje na zahtev tužioca, imate pravo na naknadu za izdatke koje ste imali kako biste došli. Ponekad Vas predsednik suda pita da li zahtevate naknadu, prilikom završetka saslušanja sa Vama. Ipak je najuobičajnije da se pitanje o naknadi rešava na recepciji suda, nakon suđenja. Tom prilikom možete tražiti naknadu i saznati koji Vas iznos sleduje.

Naknada se isplaćuje direktno na recepciji suda. Pri visokim izdacima može se dobiti i avans. Stupite u kontakt sa sudom zbog dodatnih informacija.

Drugi izdaci prilikom suđenja

U slučaju da Vam tužilac ne pruži pomoć u vezi odštete, a nemate zastupnika za oštećenog (måslågandebitråde), možete sami zastupati sopstveni zahtev za odštetom. Ako imate izdataka za to, npr. za pravnog zastupnika ili za dokazni materijal, imate pravo da tražite naknadu od optuženog.

Ako se optuženi osudi da plati odštetu, glavno pravilo je da on ili ona moraju da plate troškove suđenja.

Škola sudskog procesa

Kako biste se dodatno informisali o tome kako se suđenje sprovodi, kako izgleda sudnica i više od toga, možete posetiti web baziranu školu sudskog procesa na www.rattegangsskolan.se. Školu sudskog procesa imate na švedskom i engleskom jeziku.

Naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom, osiguranje i državna naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom

Lice koje počini krivično delo je u principu odgovorno da nadoknadi štetu uzrokovanu krivičnim delom. To se naziva naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom. U slučaju da imate osiguranje, ono može pokriti dio Vaših šteta. Kada počinitelj krivičnog dela ne može da plati naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom, a Vi nemate osiguranje koje pokriva štetu u potpunosti, možete u nekim slučajevima dobiti kompenzaciju od države, tzv. naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom. Iako je počinitelj nepoznat, imate pravo na naknadu od osiguranja ili naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom.

Naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom (skadestånd)

Zahtevati naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom

Možete zahtevati naknadu u principu za sve štete uzrokovane krivičnim delom. Zahtev za naknadu štete se često razmatra istovremeno sa donošenjem sudske odluke o tome da li je optuženi kriv za krivično delo.

Žrtva krivičnog dela je ta koja treba da zahteva naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom od počinioca krivičnog dela, koji je i uzrokovao štetu. Ako to zahtevate, tužilac mora pripremiti i voditi Vašu reč povodom predmeta odštete tokom suđenja, kako bi olakšao proces. Izuzetak važi jedino za naknadu štete uzrokovane krivičnim delom koja traži obimnu istragu ili u slučaju da je zahtev za odštetu jasno neopravdan, tj. nema dodirnih tačaka sa krivičnim delom ili je visina zahteva daleko iznad uobičajene u sličnim situacijama.

Ako želite naknadu za štete koje su vas zadesile usled krivičnog dela, to trebate saopštiti kada policija već vrši saslušanje sa Vama. U tom slučaju potrebno je da obavestite ako želite da Vam tužilac pomogne sa zahtevom za odštetu.

Odgovornost staratelja za naknadu štete nastale usled krivičnog dela

Roditelji koji imaju starateljstvo nad detetom su dužni da plate naknadu za štetu nastalu usled krivičnog dela počinjenog od strane deteta. Odgovornost obuhvata lične povrede, oštećene predmete i poniženja/uvrede. Odgovornost staratelja je ograničena na maksimalno jednu petinu od baznog iznosa cene svake načinjene štete pojedinačno.

U slučaju da ste izloženi krivičnom delu od strane osobe koja je mlađa od 18 godina, potrebno je da zahtevate naknadu za nastalu štetu, kako od deteta tako i od staratelja. Ova pravila važe za krivična dela počinjena nakon 1. septembra 2010. godine. Stupite u kontakt sa tužiocem ili Organom vlasti za žrtve krivičnih dela (Brottsoffermyndigheten) zbog dodatnih informacija.

Isplata naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom

Ne znači da će Vam novac automatski biti isplaćen, ako je sud osudio optuženog da plati odštetu. Počinilac često nije u stanju da plati ili ne želi to uraditi dobrovoljno. Javno Izvršiteljstvo (Kronofogden) će Vam pomoći oko isplate naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom.

Sud šalje kopiju Javnom izvršiteljstvu, koje će nakon nekog vremena stupiti u kontakt sa Vama putem pisma, i koje će Vas pitati želite li pomoć oko isplate naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom. U slučaju da želite pomoć, trebate popuniti dobijeni obrazac te poslati Javnom izvršiteljstvu, koje tada kontroliše materijalno stanje počinioca krivičnog dela. Ako se pokaže da on ili ona imaju mogućnost da plate, Javno izvršiteljstvo će se pobrinuti da Vam se isplati odšteta.

Pomoć od Javnog izvršiteljstva je besplatna osim u specifičnim slučajevima. Ako Javno izvršiteljstvo ne stupi u kontakt sa Vama, potrebno je da ih Vi sami nazovete na broj 0771-73 73 00.

Osiguranje

Iako je počinitelj krivičnog dela nepoznat ili osuđeni nije u stanju da plati naknadu za odštetu, imate prava na naknadu.

Mnogi imaju neko osiguranje koje pokriva štete prilikom krivičnog dela. Sopstveno kućno osiguranje može nadoknaditi prilikom npr. krađe, zlostavljanja ili seksualnog delikta. Mnogi, pri tom, imaju osiguranje od nesrećnih slučajeva (olycksfallsförsäkring), npr. putem svojih sindikata, koji takođe mogu da daju naknade za lične povrede uzrokovane krivičnim delom. Većina zaposlenih su obuhvaćeni osiguranjem za tržište rada, koje može da nadoknadi štete nastale tokom rada.

Kao uslov za većinu osiguranja ulazi to da snosite izvestan deo iznosa sami, u obliku sopstvenog rizika. Drugi uslovi mogu ograničavati pravo na naknadu. Vaša osiguravajuća kuća Vas može obavestiti o tome što važi kod Vašeg osiguranja. Važno je da, što je pre moguće nakon krivičnog dela, prijavite povredu/štetu Vašoj osiguravajućoj kući.

Državna naknada štete uzrokovane krivičnim delom (Brottsskadeersättning)

Ako osuđeni počinitelj krivičnog dela nije u stanju da plati naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom, i ako ne postoji osiguranje koje pokriva celu štetu, možete imati pravo na naknadu od države. To se naziva državna naknada štete uzrokovane krivičnim delom, i ista se rešava od strane Organa vlasti za žrtve krivičnih dela (Brottsoffermyndigheten).

Ako je počinitelj krivičnog dela nepoznat potrebno je da se sprovede istraživanje kako bi bilo moguće da se dobije državna naknada štete uzrokovane krivičnim delom, kao što je npr. sudska istraga koja će dokazati da ste bili izloženi krivičnom delu a ne nekoj nesreći. Krivično delo mora uvek biti prijavljeno policiji. Ako je osumnjičeni poznat, u principu je potrebna presuda da je kriv ili kazneni nalog.

Državna naknada za štetu uzrokovanu krivičnim delom, pokriva krivična dela počinjena u Švedskoj i Vi imate pravo na naknadu bez obzira na to da li živite u Švedskoj ili ste tu privremeno, kao turista ili student. Ako imate stalno prebivalište u Švedskoj, možete imati pravo na Državnu naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom i kada je krivično delo počinjeno van Švedske.

Ozleda osobe

Ozleda osobe je fizička ili psihička ozleda neke osobe. U slučaju da ste zadobili ozlede kao osoba, možete dobiti naknadu za:

- koštanje lekarske nege, terapije razgovorom i druge izdatke koji su povezani sa povredom.
- gubitak zarade
- patnju i bol, npr. proživljavanje boli i neprijatnosti u toku vremena bolovanja.
- trajne ozlede, npr. ožiljci, gubitak zdravih zuba, smanjenje vida ili sluha.

Ako ste zadobili povrede može se takođe dobiti naknada za oštećenu odeću, naočare, protezu ili slične stvari koje ste nosili prilikom počinjenja krivičnog dela. Za gubitak novca, oštećeni novac, nakit, mobilni telefon ili novčanik se pak ne dobija naknada.

Poniženje

Jedan broj krivičnih dela daju takođe pravo na naknadu usled poniženja. Pravo postoji u slučaju da je krivično delo dovelo do teškog poniženja Vašeg ličnog integriteta, Vašeg privatnog života te Vaše ljudske vrednosti. Većina slučajeva seksualnih prestupa daju pravo na takvu naknadu usled poniženja. To pravo postoji i u slučajevima zlostavljanja, kao i kod npr. remećenja kućnog mira, pretnje, pljačke, kršenja zabrane posete.

Štete na predmetima i čiste imovinske štete

Teško je dobiti državnu naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom, kad su u pitanju oštećenja predmeta ili čista imovinska šteta, npr. krađa ili prevara. Naknada za takvu vrstu štete se jedino može dobiti ako je počinioc tom prilikom bio u zatvoru ili u nekom domu za mlade delikvente ili narkomane ili u pritvoru. Krivično delo se moglo dogoditi tokom npr. bijega ili tokom posete kući.

Naknade za oštećenje predmeta ili imovinske štete, u slučajevima kada počinioc krivičnog dela ne pripada navedenim grupama, ili je nepoznat, se jedino može pružiti u posebno osetljivim slučajevima, npr. ako je šteta ozbiljno uskratila Vaše mogućnosti da izdržavate Vas i Vašu porodicu.

Deca koja su svedoci nasilja

Deca koja su svedoci nasilja u bliskim relacijama, mogu imati pravo na državnu naknadu štete usled krivičnog dela. Potrebno je da se smatra da je krivično delo, tipično gledano, poremetilo sigurnost deteta i detetovu veru u blisko stojeću osobu. Država ima zapravo obavezu da obezbedi naknadu detetu koje je bilo svedok krivičnog dela prema bliskoj osobi, iako dete ne može dobiti naknadu od počinioca krivičnog dela.

Dete je moralo biti mlađe od 18 godina u vreme kada se krivično delo počinilo. Izraz "svedočiti" znači da je dete videlo ili čulo krivično delo. Slučajevi na koje se misli jesu kada je dete svedok zlostavljanja ili pretnji jednom roditelju od strane drugog roditelja ili nekog ko je blizak detetu. Može se takođe raditi i o prestupu prema braći i sestrama.

Zahtev

Potrebno je da ispunite poseban formular kako biste dobili državnu naknadu štete uzrokovane krivičnim delom. Formular se može naručiti kod Organa za žrtve krivičnih dela (Brottsoffermyndigheten). Zahtev se takođe može podneti preko početne strane Organa vlasti www.brottsoffermyndigheten.se. Zahtev se, po pravilu, mora dostaviti Organu za žrtve krivičnih dela u roku od tri godine od završetka sudskog procesa. To znači, npr. da je rok, tri godine od dana kada je presuda postala pravosnažna, tj. od dana kada više nije moguće uložiti žalbu na presudu, ili od dana kada je istraga obustavljena. Ako nije istraga pokrenuta, zahtev se mora predati u roku od tri godine od kada je počinjeno krivično delo.

U nekim slučajevima se zahtev može razmotriti iako je prekasno dostavljen Deca koja su bila izložena krivičnom delu ili su svedoci krivičnog dela, uvek imaju pravo da predaju zahtev za državnu naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom, do dana kada navršavaju 21 godinu starosti.

Kontaktirajte Organ vlasti za žrtve krivičnih dela ili tužioca, ako želite da saznate više o naknadi za štetu uzrokovanu krivičnim delom i o državnoj naknadi za štetu uzrokovanu krivičnim delom. Možete se obratiti Organu vlasti za žrtve krivičnih dela, ili na lokalni dežurni telefon za žene (kvinnojouren) ili žrtve krivičnih dela, kako biste dobili pomoć sa formularom za zahtev. Formular za zahtev imate na švedskom i engleskom jeziku.

Organ vlasti za žrtve krivičnih dela ima informacije za žrtve krivičnih dela na velikom broju jezika.

Zahtev za povraćaj

Cilj je da počinioc krivičnog dela uvek mora da plati odštetu, tj. naknadu za štetu uzrokovanu krivičnim delom. Stoga Organ vlasti za žrtve krivičnih dela uvek traži povraćaj, retroaktivno, isplaćene državne naknade za štetu uzrokovanu krivičnim delom, od počinioca krivičnog dela.

Zaštita Vaše ličnosti

Postoji više mera koje se mogu preduzeti kako bi se povećala bezbednost ljudi prema kojima su upućene pretnje. Kako bi preduzete mere bile efektivne, važno je da se planiraju u saglasnosti sa, pre svih, policijom ali naročito sa predstavnicima socijalne službe i škole. Policija i Poreska uprava Vam, pri tome, mogu dati praktične savete o tome kako se povećava bezbednost u sopstvenoj svakodnevici.

Zabran kontakta

Zabranom kontakta se želi izbeći situacije koje mogu biti opasne za žrtvu krivičnog dela. Zabrana kontakta je uvedena i naročito korištena kako bi se žene zaštitile od pretnji i uznemiravanja od strane bivšeg supruga ili partnera, ali se takođe može izdati kako bi se deca i druga izložena lica zaštitila. Zabrana kontakta znači da se onome koji Vam pretili i uznemirava Vas, zabranjuje da Vas poseti, prati ili da na bilo koji drugi način stupi u kontakt sa Vama, npr. pismom, sms-om telefonskim razgovorom ili preko prijatelja. To se takođe može proširiti i na zabranu boravka u blizini Vašeg doma, radnog mesta ili drugog mesta gde se često nalazite.

Zabrana kontakta se takođe može odnositi i na osobu koja živi zajedno sa osobom kojoj su upućene pretnje. Za takvu zabranu, čiji je cilj da se iz zajedničkog doma isključi onaj koji pretili, potrebno je postojanje velikog rizika od ugrožavanja života, zdravlja, slobode i mira onog sa kojim počinioc živi.

Tužilac je taj koji odlučuje o zabrani kontakta. Ako tužilac ne odredi takvu zabranu, možete zahtevati da se pitanje razmotri u Osnovnom sudu. Onaj koji prekrši zabranu, može se osuditi novčanom kaznom ili zatvorom od najduže jedne godine.

Dužnost pružanja informacija za kazneno popravni zavod

Ako Vas je neko izložio krivičnom delu i odslužuje zatvorsku kaznu ili je osuđen na zatvoreno psihijatrijsko lečenje zbog krivičnog dela, kazneno popravni zavod Vas mora informisati o tome ako je počinitelj npr. pušten na odsustvo, pobegao ili ako promeni zatvor ili treba da se pusti na slobodu. Kao oštećenog Vas uvek moraju pitati da li želite ovu informaciju.

Sigurna kuća

Žene i deca koja su izlagana nasilju u bliskim odnosima, mogu imati potrebu da se privremeno odsele iz svog doma. Sigurna kuća se nudi preko Opština i preko dežurnog telefona za žene. Kontaktirajte socijalne službe opština ili lokalne dežurne telefone za žene za dodatne informacije.

Zaštićeni lični podaci

Ako je potrebno da krijete adresu zbog pretnji ili drugih uznemiravanja, možete biti označeni za posebno razmatranje tajnosti podataka (sekretessprövning), tzv. oznakom za blokadu (spärrmarkering), uvedenoj u matičnoj knjizi. Oznaka za blokadu se takođe uvodi i u drugim javnim registrima, npr. u registru vozila ili vozačkih dozvola.

Drugi način, kako bi se zaštitili lični podaci, jeste da prebivalište osobe, kojoj se pretili, koja se preselila ili treba da se seli, može da ostane zavedeno na staroj adresi, tzv. ostajanje u registru (kvarskrivning).

Zahtev za zaštitu ličnih podataka u vidu oznake za blokadu i ostajanja u registru, se predaje u lokalnoj kancelariji Poreske uprave, gde Vam je prebivalište upisano. Važno je da sami kažete da su vam lični podaci zaštićeni, kada stupate u kontakt sa Organima vlasti. Osim toga morate biti vrlo pažljivi u kontaktima sa organizacijama, preduzećima i drugim.

Promena imena

Druge mere koje treba preduzeti kako bi se povećala bezbednost prilikom promene imena. Promena u prezime jednog roditelja se može obaviti prijavom Poreskoj prijavi. Promena u drugo prezime zahteva dozvolu od Zavoda za patente i registracije (Patent- och registreringsverket).

Sigurnosni paket (Trygghetspaket)

Za neke osobe je situacija sa pretnjama tako ozbiljna, da može biti aktuelna upotreba sigurnosnog paketa. Paket sadrži mobilni telefon i alarmni sistem i može, nakon posebnog razmatranja, biti iznajmljen od strane lokalnih policijskih vlasti.

Fiktivni lični podaci

Kod pretnji o posebno ozbiljnom kriminalu protiv života, zdravlja ili slobode, te kada druge bezbednosne mere ne daju rezultate, može Vam se odobriti da koristite fiktivne, tzv. izmišljene lične podatke. Zahtev o korišćenju fiktivnih ličnih podataka se predaje kod Državne Uprave policije (Rikspolisstyrelsen).

Reakcije žrtava krivičnih dela

Biti izložen Krivičnom delu može dovesti do niza negativnih posledica. To mogu biti ekonomski gubici, fizičke ozlede, psihičke reakcije ili socijalne posledice. Osim toga, krivično delo dovodi često i do praktičnih problema.

Na koji način i u kojoj meri se reaguje, je individualno i zavisi od više različitih stvari. Činioci, kao što su vrsta samog događaja, Vaš odnos sa počiniocem krivičnog dela, kako Vaša socijalna situacija izgleda i kakvi ste Vi kao ličnost, su ti koji utiču na Vašu reakciju.

Bez obzira o kojem krivičnom delu se radi, često su psihički efekti od toga da je neko namerno pokušao da Vas ponizi ili ozledi, ti koji su za žrtvu krivičnog dela najteži za obraditi. Seksualni delikti dovode generalno gledano do ozbiljnijih psihičkih reakcija od krivičnih dela nasilja, koji opet dovode do težih reakcija nego što to rade imovinska krivična dela.

Osetiti krivicu i sram zbog toga što se desilo je vrlo uobičajeno, premda je počinioc krivičnog dela taj koji nosi odgovornost za to što se desilo. Uobičajeno je i da se oseća ljutnja prema počiniocu, kao i mržnja i želja za osvetom.

Može biti poželjno da se izraze osećanja, npr. u razgovoru sa nekim. To može doprineti tome da se strukturišu misli i da se bolje razume što se desilo.

Svaka osoba reaguje individualno. Slično krivično delo različito utiče na osobe, zavisno od životne situacije i od ranijih doživljaja poniženja i nasilja. Ponavljanje često otežava jednu razumnu obradu emocija. Onaj ko npr. ponovo doživi pljačku, rizikuje veću krizu od onoga ko nije bio izložen istom ranije, a posebno ako prva situacija sa pljačkom nije obrađena.

Nasilje u bliskim odnosima, npr. teško porodično nasilje prema ženi ili seksualni delikti nad decom su posebno ozbiljni, jer se radnje često ponavljaju. A to da se krivična dela često odvijaju u sopstvenom domu, čini da žrtva nema neko sigurno mesto. Stvar se može dodatno komplikovati ako se krivično delo počini od osobe, od koje je žrtva zavisna kako emotivno i socijalno tako i materijalno.

Varijacije između nasilja i topline u bliskim odnosima stvara često jake ali i razgrađujuće emotivne veze. Rizik je takođe velik da kako žrtva tako i počinioc minimalizuju krivično delo. Još jedan uobičajeni model jeste da počinioc prebacuje sve više i više krivicu na žrtvu, da je provocirala zlostavljanje.

Za onoga koji je izložen nasilju u bliskim relacijama, potrebno je da često ima mogućnost i prostor za sopstvene misli, odvojeno od počinioca krivičnog dela, kako bi mogao da opiše zlostavljanje i promeni svoju situaciju. U mnogim mestima postoje sigurne kuće.

Potreba za podrškom i pomoći od okoline varira. Osim pravne pomoći, potreban je mnogo puta i neki oblik lične podrške. U slučaju da Vam je potrebna podrška i pomoć, kontaktirajte socijalnu službu ili Vašu Opštinu ili neku od neprofitnih organizacija koje su predstavljene u ovoj brošuri.

Kontakt podaci

Neprofitne organizacije

Dečija Prava U Društvu, BRIS

BRIS-telefon: 116 111
BRIS telefon za odrasle: 077-150 50 50
info@bris.se
www.bris.se, www.barnperspektivet.se

Dežurni telefon za žrtve krivičnih dela Švedska

Dežurni telefon: 116 006
info@brottsofferjouren.se
www.brottsofferjouren.se

Udruženje Rodbine Seksualno Iskorišćene Dece, ATSUB

Dežurni telefon: 08-644 21 12
info@atsub.se
www.atsub.se

RFSL – Nacionalna asocijacija za prava homoseksualaca, biseksualaca i trans osoba, RFSL-ov dežurni telefon

Dežurni telefon 020-34 13 16
stod@rfsi.se
www.rfsi.se

Državna organizacija dežurnih službi za žene i devojke u Švedskoj, Roks

info@roks.se
www.roks.se, www.tjejjouren.se

Nacionalno udruženje centar podrške protiv incesta, Rise

Dežurni telefon: 08-696 00 95
stod@rise-sverige.se
www.rise-sverige.se

Spasite djecu

kundservice@rb.se
www.raddabarnen.se

Švedski Crveni Krst

info@redcross.se
www.redcross.se

Državno udruženje dežurnih službi žena i devojaka Švedske, SKR

info@kvinnojouren.se
www.kvinnojouren.se, www.tjejjouren.se

Terrafem (dežurna služba za žene i devojke sa stranim poreklom, sa podrškom i savetima na više jezika)

Dežurni telefon: 020-52 10 10
info@terrafem.org
www.terrafem.org

Organi vlasti i drugi nadležni organi

Sudska administrativna agencija (Domstolsverket)

Tel: 036-15 53 00
domstolsverket@domstol.se
www.domstol.se

Javno izvršiteljstvo

Kontakt centar, tel: 0771-73 73 00
kronofogdemyndigheten@kronofogden.se
www.kronofogden.se

Nacionalni centar za mir žena, NCK

www.nck.uu.se
NCK organizuje telefon podrške, linija za mir žena
Dežurni telefon: 020-50 50 50
www.kvinnofridslinjen.se

Policija

Tel: 114 14
U hitnim slučajevima nazovite: 112
www.polisen.se

Organ vlasti za pravnu pomoć

Tel: 060-13 46 00
rattshjalsmyndigheten@dom.se
www.rattshjalp.se

Poreska uprava

Tel: 0771-567 567
www.skatteverket.se (putem linka *Kontaktirajte nas* postoje kontakt podaci za Vaš lokalni poreski ured)

Uprava socijalne službe

Tel: 075-247 30 00
socialstyrelsen@socialstyrelsen.se
www.socialstyrelsen.se

Švedske Opštine i Sreske uprave, SKR

Tel: 08-452 70 00
info@skr.se
www.skr.se (putem linka *Kommuner och regioner* naćicete kontakt podatke socijalne službe u Vašoj opštini)

Tužilaštvo

Tel: 010-562 50 00
registrator.riksaklagaren@aklagare.se
registrator@aklagare.se

Postoje takođe drugi vidovi podrške, npr. centri podrške za mlade žrtve krivićnih dela, dećije kuće i sigurne kuće. Kontaktirajte socijalnu službu u Opštini, za dodatne informacije, pogledati: Sveriges Kommuner och Regioner.

Rečnik

GLAVNA RASPRAVA

Usmeni sastanak u sudu kada treba rešiti neki sudski predmet, tzv. suđenje ili sudski proces.

ISTRAŽNI POSTUPAK

Istraga koja se radi i vodi od strane policije ili tužioca, kako bi se krivično delo istražilo.

KAZNENI NALOG

Prilikom prostijeg i priznatog krivičnog dela, tužilac može odrediti kaznu i naknadu za štetu usled krivičnog dela.

KRIVIČNI PREDMET

Otkriveno krivično delo se procesuiru u sudu.

KRIVIČNO DELO

Radnja koja je kažnjiva po zakonu.

MEDIJACIJA

Žrtva krivičnog dela i počinioc krivičnog dela se sreću da bi zajedno sa neutralnim trećim licem, razgovarali o tome što se desilo. Medijacija je dobrovoljna, kako za žrtvu tako i za počinioca krivičnog dela.

ODUSTAJANJE OD KRIVIČNOG GONJENJA

Odluka tužioca da odustane od krivičnog gonjenja zbog, npr. činjenice da je počinilac krivičnog dela mlad.

OPTUŽENI

Onaj protiv kog je podignuta optužnica zbog krivičnog dela se naziva optuženi.

OPTUŽNICA

Zahtev od tužioca ili pojedinca, sudu da osudi izvesno lice zbog jednog ili više krivičnih dela.

OŠTEĆENI

Onaj koji je izložen krivičnom delu ili je oštećen usled krivičnog dela, naziva se oštećeni tokom sudskog procesa.

PRAVNA POSLEDICA

Kazna koju država određuje za krivično delo. Primeri pravne posledice su novčana kazna, zatvor, uslovna kazna, zaštitni nadzor, predaja posebnom zbrinjavanju.

SUD

Organ vlasti koji sudi u, između ostalog, krivičnim predmetima.

TUŽILAC

Pravnik koji vodi istražni postupak i predstavlja državu tokom sudskog procesa.

ZASTUPNIK OŠTEĆENOG

Osoba sa pravnim obrazovanjem, često advokat, koji daje podršku onome koji je bio izložen težem krivičnom delu. Država plaća zastupnika oštećenog.

ŽALBA

Zahtev da se predmet preispita kod suda višeg stepena (pogledati Sud gore) ako presuda nije zadovoljavajuća.

Organ vlasti žrtava krivičnih dela

ima odgovornost na nacionalnom nivou za četiri oblasti delovanja:

- Državna naknada za štete uzrokovane krivičnim delom
- Fond za žrtve krivičnih dela
- Centar za nauku
- Jedinica za regres

Glavni cilj jeste podspješivanje prava svih žrtava, te skrenuti pažnju na njihove potrebe i interese.

Na www.brottsoffermyndigheten.se se mogu naći informacije na više jezika o pravima žrtava krivičnih dela, te pravnom procesu i više kontakt podataka Organa vlasti i neprofitnih organizacija.

Organ vlasti za žrtve krivičnih dela odgovara rado na Vaša pitanja o naknadi vezanoj za krivična dela. Nazovite Organ vlasti **telefon za kontakt centar 090-70 82 00**, izbor na meniju 4, pa ćete moći da razgovarate sa rukovodiocem u jedinici za štete uzrokovane krivičnim delima.

ORGAN VLASTI ZA ŽRTVE KRIVIČNIH DELA

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se